మిసిమి
చింతనాత్మక సారస్వతం
మాసపత్రిక జూన్ 2011 ₹ 20

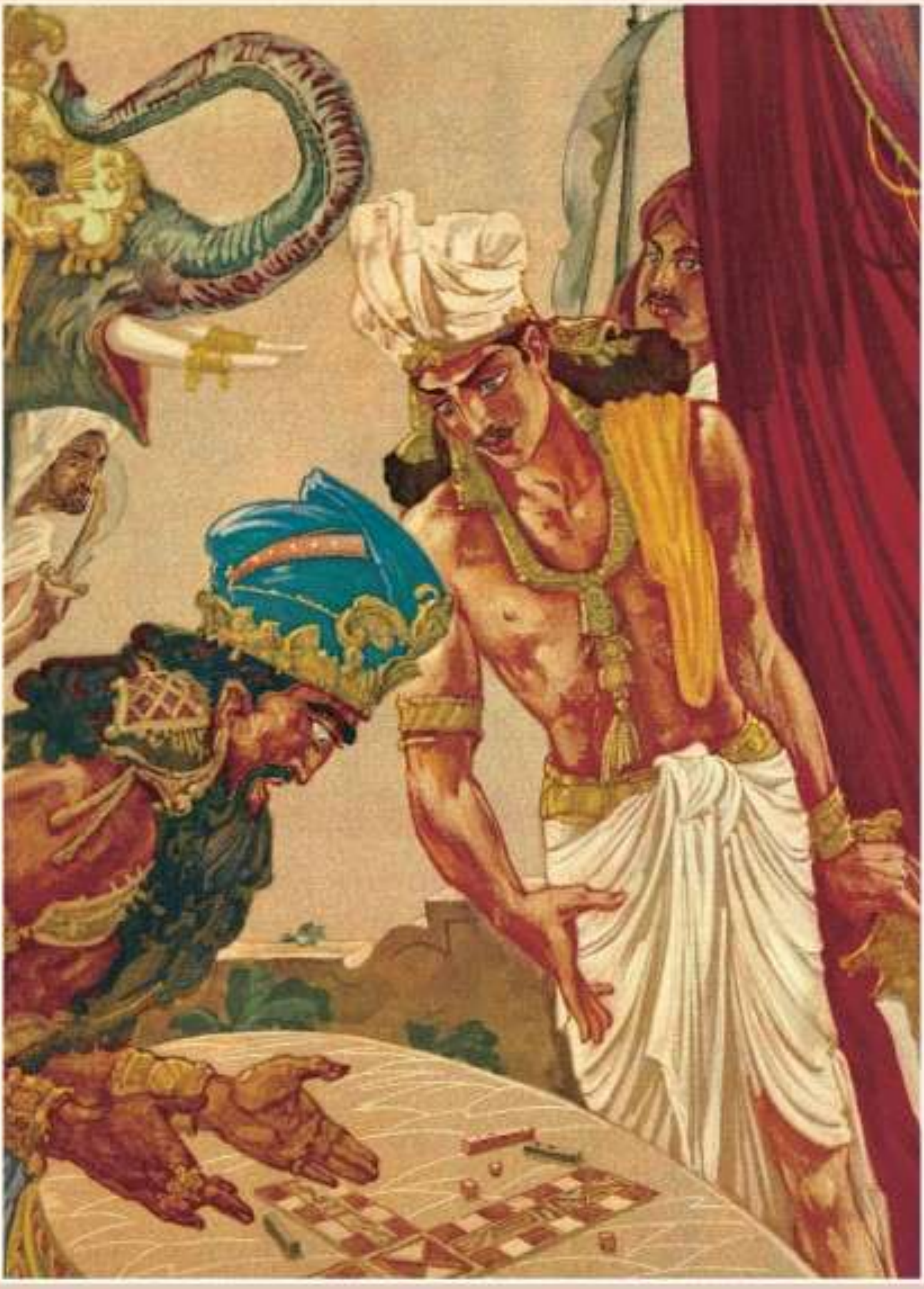

మాయ జూదం

మిసిమి

మాసపత్రిక

"All that we are is the product of what we have thought"

- Dammapada.

సంపుటి 22 జూన్ 2011 సంచిక 6

ప్రధాన సంపాదకుడు

చెన్నూరు ఆంజనేయ రెడ్డి

రెసిడెంట్ ఎడిటర్

వల్లభనేని అశ్వినీకుమార్

సహాయ సంపాదకుడు

కాంద్రేగుల నాగేశ్వర రావు

సమాలోచక మండలి

అన్నపరెడ్డి బుద్ధఘోషుడు

డాక్టర్ జె. లక్ష్మిరెడ్డి

డాక్టర్ జయధీర్ తిరుమల రావు

డాక్టర్ ఈమని శివనాగి రెడ్డి

కుర్రా జితేంద్రబాబు

ముంగర జాషువ

సంస్థాపక సంపాదకులు

రవీంద్రనాథ్ ఆలపాటి

Printed & Published by

Bapanna Alapati

at **Kala Jyothi Process Pvt. Ltd.,**

1-1-60/5, R.T.C. 'X' Roads,

Musheerabad, Hyderabad - 500 020.

Ph. 040-27645536

E-mail : misimi_monthly@yahoo.in

Visit us at : www.misimi-monthly.com

ప్రతి : ₹20 సంవత్సరానికి : ₹200

విదేశాలకు ప్రతి : $ 2.50 సంవత్సరానికి : $ 25

e-magazine : www.kinige.com

*మీ చందా **మిసిమి** పేర పై చిరునామాకు పంపండి.*

మరిన్ని వివరాలకు 64వ పుట చూడండి.

ఈ నెల...

కమ్మతెమ్మెరలు 3

ఆనంద కుమారస్వామి 5

– *కాంద్రేగుల నాగేశ్వర రావు*

పదాలు, పథాలూ ఓ పదేళ్ళూ–2 10

– *వేగుంట మోహనప్రసాద్*

చారిత్రక నాటకాలు 15

– *విరియాల లక్ష్మీపతి*

కన్నడ వచన సాహిత్యం 18

– *దీవి సుబ్బారావు*

ముళ్ళపొద – పూలబాట 23

– *కనగిరి విమలమ్మ*

ప్రసార మాధ్యమాల పతనం 25

– *కులదీప్ నాయర్*

గాన గంధర్వ – బాలమురళీ కృష్ణ 32

– *పాలగుమ్మి విశ్వనాథం*

నోబెల్ బహుమతి కథ 41

– *'మిసిమి'*

శంకరంబాడి సుందరాచారి లేఖ 46

ప్రేమించడం సులువే – పెళ్ళే కష్టం! 49

– *కె. రామలక్ష్మి*

ఆరోహణ–4 52

– *ముక్తవరం పార్థసారథి*

చదవండి (పుస్తక పరిచయం) 61

ముఖచిత్రం : హంసలేఖ

రెండవ అట్ట : మాయ జూదం

మూడవ అట్ట : కష్టాల కౌగిలి

***నల–దమయంతి** ప్రణయ కథనం: వి.ఏ.జెకోస్కాజి రష్యన్ అనువాదానికి (1954) ఫెన్‌బర్గ్ వేసిన అపురూప చిత్రాలు...*

చివరి అట్ట : అందాలరాశి ఎలిజబెత్ టేలర్

(వివరాలు 48వ పేజీలో)

ఏడాది క్రితం **మిసిమి** సంపాదకులం సంచిక తీరుతెన్నులు పునర్మూల్యాంకనం చేయ సంకల్పించి, అభిప్రాయాలు, ఆలోచనలు పంచుకుని చర్చలు చేశాము.

తరువాత పరిమాణం, పరిమితులు నియమించుకుని నూతనరీతిలో పాఠకుల ముందుకు **మిసిమి**ని తీసుకువచ్చాము. మార్పులు ఆహ్లాదకరంగా వున్నాయని, వ్యాసాలు చదివేందుకు సరళంగావున్నాయని, విషయసూచికలు సమాజహితం కోరే విధంగా ఉన్నాయని, రూపురేఖలు కనులకింపుగా వున్నాయనీ ఎక్కువ శాతం పాఠకులు తమ ఉత్తరాల ద్వారా తెలియజేశారు. ఇంత మార్పు అవసరమా? ఇది మేధావుల పత్రిక కదా అన్నవారూ లేకపోలేదు. ఇప్పటికి పన్నెండు సంచికలు క్రొత్తమూసలో వచ్చినా, మేము ప్రతినెలా ఒక పరీక్షగానే చూస్తున్నాము. ఈ ప్రస్థానంలో ఎందరో రచయితలు, వ్యాసకర్తలు **మిసిమి** కి సహకరించి ప్రోత్సహించారు. వారికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తూ–వారి సహకారాన్ని ఆహ్వానిస్తున్నాము.

మేము ముఖ్యంగా దృష్టిపెట్టింది–తెలుగునుడికారం, జాతిచరిత్ర, వ్యక్తుల కథనాలు, ప్రపంచ, జాతీయ సాహిత్యం–ఇవేగాక సంగీత, నాటక, నృత్యరూపకాలపై కూడా వీలయినంత సమాచారం అందించాలనే ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అయితే సాహిత్యపరంగా ఎటువంటి కొరత రాకపోయినా, మిగతా సారస్వత శాఖలపరమైన రచనలు అంతగా అందుబాటులో లేకపోవటం–ఆ విధంగా పాఠకులకు పూర్తి న్యాయం చేయలేకపోతున్నామనే ఇబ్బందికి గురికాక తప్పటంలేదు. నాటకం, శాస్త్రీయ సంగీతం–వివిధ నాట్యరీతుల గురించి వ్రాసేవారిని గుర్తించి వారి సహకారాన్ని పొందటం మాకు సంకటంగానే వుంటోంది.

ఇక భాష విషయంలో ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసింది ఏముంది? ఇప్పటికీ నన్నయ్య, తిక్కనాది ప్రబంధకవుల కవితారీతులు – శ్రీనాథ, సోమనాథకవుల ప్రౌఢిమను తెలియజెప్పే విశ్వవిద్యాలయ సెమినార్ పత్రాలే వస్తున్నాయి–లేదా గురజాడ అప్పారావు కన్యాశుల్కం, శ్రీరంగపు శ్రీనివాసరావు మహాప్రస్థానమే ప్రధాన వస్తువులైన 'ఆధునిక' వ్యాసకర్తల రచనలూ వస్తున్నాయి. గురు–శిష్య ప్రచార వ్యాసపరంపరలకు అంతగా ఎదురు చూడవలసిన పని వుండటం లేదు.

గత దశాబ్దపు కవితారీతులు–కథా సంకలనాలు, నవలా పోకడల గురించి మదింపుజేసే ప్రయత్నం కూడా చేస్తున్నాము. ఇప్పటికి వచన కవితల తీరుతెన్నులు మూల్యాంకనం కొంతవరకు ఇవ్వగలిగాము. ఇంకా కథ–నవలల విషయాలలో మా ప్రయత్నం–అభ్యర్థనలతోనే నడుస్తోంది.

ఎంతో ఉత్సాహంతో 'కవిత'లను ప్రోత్సహించాం. ఉద్విగ్నత, భావసాంద్రత ఏ విధంగా వుంటే పాఠకులను చదివించగలమో తీరూ–తెన్ను చూపే కవితలను అందించాం. లబ్ధ ప్రతిష్ఠుల కవితావాహినులే మమ్ములను ముంచెత్తుతున్నాయి గాని, మా ప్రయత్నం అంతగా సఫలం కాలేదనే అంగీకరిస్తున్నాము.

ఈ సంచికలో ప్రముఖమైన ప్రసంగ వ్యాసం కులదీప్ నాయర్‌ది. అఖండ భారతాన్ని చీలికలవడం కళ్లారా చూసిన పాత్రికేయుడు–మహాత్ముని చివరి క్షణాలను దగ్గరగా చూడగలిగిన ప్రత్యక్ష సాక్షి–నేటి ప్రసార మాధ్యమాల దుస్థితి–దిగజారుడు తనం గురించి ఆయన ఆవేదన అర్థం చేసుకోవచ్చు. అంతకంటే దారుణం–ఏ దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం–స్వపరిపాలనకోసం అసువులు బాసిన బాపు–ఆశయం ఇప్పటి ప్రజాస్వామ్యపు విపరీత ధోరణులు–వాక్ స్వాతంత్ర్యం పేరుతో మాధ్యమాలు సృష్టిస్తున్న గందరగోళ పరిస్థితులు, అదే దేశాన్ని ఎంత అధోగతికి మళ్లిస్తున్నాయో ఆలోచిస్తే–'సత్యాగ్రహం' కలుగుతుంది. ప్రపంచంలో మరోచోట ప్రజాస్వామ్యం కోసం తిరుగుబాట్లు జరుగుతున్నాయి–మనదేశంలో ప్రజాస్వామ్యపు దుష్పరిపాలనపై హజారే లాంటి వాళ్లు తిరుగుబాటు చేయాల్సివస్తోంది!

మిసిమి పుటలను విలువైన, కాలాతీతమైన పరిశోధక, చారిత్రక, మానవశాస్త్రపరమైన రచనలతో పరిపుష్టం చేయాలని, 'చింతనాత్మక సారస్వతం'తో పాఠకులకు మరింత చేరువకావాలనే ప్రయత్నంతో మరో సంవత్సరంలో ఈ **'పునర్వికాస సంచిక'**తో అడుగు పెడుతున్నాము.

– సంపాదకులు

కమ్మతెమ్మెరలు

ఉత్తరాలతో పలకరించే పాఠకులకు అభివందనాలు. ఎంతో ఆసక్తితో **మిసిమి** చదివి మీ అభిప్రాయాలను నిర్మొహమాటంగా వ్రాస్తున్నందుకు మా ఆనందాన్ని తెలుపుతూ, చేవగలిన ఉత్తరానికి **'వేమన ఉపదేశామృతం'** పుస్తకం బహుమానంగా పంపుతున్నాము!

✶ "...ఆలపాటి రవీంద్రనాథ్ అందించిన 'మిసిమి' సాంప్రదాయాన్ని ఇప్పటికీ అద్భుతంగా, నిరంతరాయంగా పాఠకులకు అందిస్తున్నందుకు మిమ్మల్ని అభినందిస్తున్నాను. ఇప్పుడు అభ్యుదయకరమైన విలువలతో వస్తున్న సంచికలు సమయబద్ధంగా నా చేతికి అందుతున్నాయి. ప్రతిసంచిక ఎంతో రుచికరమైన భోజనంలా, వీనులవిందైన స్వర సమ్మేళనంలా, కనులపండుగైన ఇంద్రధనుస్సులా కంటికి, బుద్ధికి, హృదయానికి ఆనందాన్నిస్తున్నది. వ్యాసాలన్నీ విలువైన సమాచారంతో, సరళమైన భాషతో మారుతున్న కాలంతో సమాంతరంగావున్నా–మేథోపరంగా రాజీ పడకుండానే సంస్కృతీ సంప్రదాయాలను ప్రతిబింబిస్తున్నాయి.

...ఇప్పటి సంచికలోని ముళ్ళపూడి వెంకటరమణ, మిక్కిలినేని రాధాకృష్ణల వ్యక్తిత్వాలను ఎంతో మెలుకువతో ఆవిష్కరించారు.. ఎప్పటివో ఫోటోలు వారి డ్రాయింగులు ప్రేమతో చూపించారు... ఇంక మీరు ముద్రించే అట్టమీది బొమ్మలు కళాత్మకంగా, కంటికింపుగా వుంటున్నాయి.

... రామలక్ష్మి 'పెళ్లిగోల' చదవటానికి హాయిగా వుంది. ఆమె 'తెలుగు స్వతంత్ర'లో అప్పటిగొప్ప పాత్రికేయులు ఖాసా సుబ్బారావు సంపాదకత్వంలో పనిచేశారు... ఈ గొలుసు కత ఇంకావుందా?

...రవీంద్రనాథ్ సంప్రదాయాన్ని శ్రద్ధగా కొనసాగిస్తున్నందుకు, *'మిసిమి'ని సాహితీ ప్రపంచంలో ఒక శక్తిగా నిలబెడుతున్నందుకు నా అభినందనలు..."* **– పి. వామనరావు,** *సంపాదకులు :* న్యూ స్వతంత్రటైమ్స్, హైదరాబాద్.

✶ "...నేను 'మిసిమి' పత్రికకు చందాదారునిగా చేరాను. అందువల్ల పత్రిక ప్రతి నెల ఠంచనుగా ఒకటో తేదికి వచ్చేస్తుంది. *ఏదో ఆషామాషీ పత్రికలాగా పక్కన పడేద్దామంటే కుదరకుండా, దాని నిండా ఆసక్తికరమైన, విజ్ఞాన దాయకమైన సమకాలీన విషయాలపై చవులూరించు వ్యాసాలు అచ్చేస్తారు. చదవక తప్పదు.* ఒకసారి చదివితే ప్రతీసారి అదే రంధి. కానీ, ఈ పత్రికలో అక్షర ప్రమాణము మధ్యతరగతి బ్రతుకు విలువలాగ కుంచించుకు పోతూంది. మరి మా దృష్టి లోపము రాజకీయ కలల బేహరుల (స్విస్) బాంకు అక్కౌంట్‌లా పెరిగిపోతుంది. The twain shall never meet అన్నట్టుంది మా పరిస్థితి. అందుచేత ఒక సలహా ఇవ్వదలిచాను మీకు. అడగక ఇచ్చిన సలహా వద్దు అనకుండా ఆలోచించమని ప్రార్థన. 67 ఏళ్ళు, ఆరునెలల 17 రోజులు దాటిన చందాదారులకు ఉచితముగా ఒక magnifier అనగా భూతద్దము ఇస్తే భేషుగ్గా ఉంటుంది. వయోపరిమాణము కచ్చితముగా పాటింపవలెనని ప్రార్థన. నా వయసేమిటో తెలిసిపోయుంటుంది.

...విషయానికొస్తే, ముఖ్యంగా లగడపాటి వారి "ఎక్కడ గొట్టో అక్కడ నట్టు" నన్నాకర్షించింది. గొట్టు అంటే కష్టమనీ, తద్వారా bore అనీ, నట్టంటే ఆగుతూ, ఆగుతూ అదే break లతో అని ఇప్పటికీ ఉచ్ఛతమ గణితాచార్యులకు స్వానుభవము మీద తెలిసినదే. "బాబూ అక్కరకు రాని చుట్టము" పద్యం చెప్పు అంటే, "నట్టు నట్టుగా వచ్చు" అన్న జవాబు సామాన్యమే. జాషువాగారి పద్యంలో పెరుగుతోటకూర వాడకం ఆశ్చర్యము రెండు కారణాలవల్ల. ఒకటి ఆ భావానికి వాడే పదము సామాన్యంగా "నేతిబీరకాయలో నెయ్యి." నేతిబీరకాయను మరాఠీలో 'పార్శీ దోడ్కా' అంటారు.

వాళ్ళ నుడికారములో కూడా దీనిని ఇదే విధంగా ఉపయోగించటం కద్దు. పెరుగుతోటకూర పెరుగువలె నున్ననైనదని కాదు, పెరగటానికి దోహదమని–పెరుగు తోటకూర, బలహీనులకుపమానంగా తోటకూర కాడవలె వేలాడుతున్నదంటారు. రెండు కూరలు వేరు తోటలవి...” **– ఆచార్య సముద్రాల వేంకట కృష్ణ,** విశాఖ.

✶ “...డా॥ కొత్త సచ్చిదానందమూర్తిగారి రచనలను తెలుగులో పరిశీలనపరంగా, సరళమైన అనువాదంగా ప్రచురించిన పాఠకులకు ఉపయోగపడుతుంది. వారి ప్రచురణలు ఎక్కువ ఇంగ్లీషులో ఉన్నవని తలంచెదను (నోరు తిరగని పదాలను సరళంగా మార్పు చేయటం అవసరం. ఉదా: శ్రుత్యర్థను – శృతి అర్థంగానో మరో సరళమైన పదం వాడిన బాగుండేది). *భారతీయ ముస్లింలు* – యధార్థాలను కప్పిపుచ్చుట జరిగింది. గోదా సంఘటన – న్యాయస్థానం తీర్పు, పార్లమెంటుపై ముస్లింల ఉగ్రవాదుల దాడులు – బాంబు ప్రేలుళ్లు, దేవాలయాలపై దాడులు, ఎవరి ద్వారా జరుగుతున్నవి? ఈ నిజాలను కప్పిపుచ్చలేము. ఇటువంటి రచనలను ‘మిసిమి’ ప్రచురించుట విరమించు కోవటం మంచిది. *నెపోలియన్ గురించి మరికొన్ని వివరాలు*–వ్యాసరూపంలో తీసికొని రావటం ఆశిస్తాను. *ప్రార్థన* – వయస్సుతో నిమిత్తంలేకుండా, చదివిన తర్వాత నవ్వకుండా ఉండలేము. ఇటువంటివి ముందుకూడా రెండు మూడు శీర్షికలు వస్తే ఆనందిస్తాము. *వాణిజ్యపరమైన ప్రకటనలులేని మాసపత్రిక తెలుగులో ‘మిసిమి’ ఒక్కటేనేమో.* అట్టలపై వస్తున్న చిత్రాలను, నేను భద్రపరచి, అభిరుచి ఉన్న విద్యార్థులకు (విదేశాలలోని మనవాళ్ళకు) పంపుతున్నాను...” **– కె. శేషగిరిరావు,** చెన్నై.

✶ “...పుస్తక పరిచయంలో ప్రాప్తిస్థానం వేస్తేనే ఆంధ్రేతర ప్రాంతాలలో ఉన్న పాఠకులకు సదుపాయంగా వుంటుంది. ఖరీదు, పుట సంఖ్య కూడా ఉండాలి.

‘తెలుగు పదాలు’లో సందిగ్ధ పద చర్చ చేశారు లగడపాటి సంగయ్య. వీరేకాదు, తక్కిన జిజ్ఞాసువులు చేయదగిన పని ఇది. అయితే సంగయ్య ‘పామిడి’ విషయంలో పొరబడ్డారు. వారు ఊహించినట్టు ఇందు దశావతార ప్రసక్తి లేదు. కేవలం వామన, రామ, కృష్ణ, కలికి – నాలుగవతారాలే వున్నవి. ‘చెలగి వసుధ గొలిచిన నీ పాదము’ అన్నదానికి ‘రాక్షసుని చెరనుండి విడివడి నిను భూదేవి పూజించిన’ అన్న అర్థం చెప్పుకుంటే వరాహావతారంతో అయిదవతారాలు. అంతకన్న దారుణమైన పొరపాటు ‘పామిడి’ పదమునకు ‘రికాబు’ అన్న అర్థం చెప్పటం. ఈ ‘పామిడి’కి అడ్డమార లేక, ఉద్ధండముగా అన్న అర్థం 35 సంవత్సరాల కిందటనే సముద్రాల లక్ష్మణయ్య చెప్పటమేకాక అన్నమయ్య సంకీర్తనలో మరొక దానిని యెత్తిచూపారు “పామిడి కోరికలకు బంట్లైన వారలు (7-27).” శ్రీహరి నిఘంటువులో అర్థము ఇవ్వలేదు కాని మరొక సంకీర్తన ఉదహరించారు.

“బూమెల నీవాడుకొన్న బొమ్మచారి తనమెల్ల ‘పామిడి’ గొల్లతలందే పచ్చిదేరేఁబదరా!” ఈ మూడు సంకీర్తనలలోనూ లక్ష్మణయ్యగారి అర్థాలే సమంజసం. రికాబు అన్న అర్థంచెప్పడం హాస్యాస్పదమే...” **– వి.ఎ.కె. రంగారావు,** మద్రాస్.

✶ “...విశ్వవిజేత ‘నెపోలియన్ బొనాపార్టీ’ ముఖచిత్రం వెలువడిన మార్చి నెల (2011) ‘మిసిమి’ మాసపత్రిక ఆసాంతం ఉత్సాహంగా చదివించేదిగా ఉంది. ప్రాచీన సాహిత్యం–చరిత్ర, కళలు, ప్రపంచ సాహిత్యం వగైరాలతో పరిచయంలేనివారికి ఓ మార్గదర్శిగా, గతానికి, వర్తమానానికి వారధిగా ఉండి, సమాజ హితంగా, సంఘశ్రేయోభిలాషిగా ఉండి, చాలా ప్రయోజనకారిగా, మాసపత్రిక(లో)లతో *‘చింతనాత్మక సారస్వతం’ అనే పదానికి వందకి వందశాతం అర్థవంతంగా నిలచి తన స్థానాన్ని పదిలపర్చుకొంది.* పత్రికను ఇంత చక్కగా, ఆకర్షణీయంగాను వెలువరిస్తున్నందుకు నా అభినందనలు. మాది పల్లెటూరు, మా మండలంలో నా ఒక్కనికే ‘మిసిమి’ వస్తుంది. నా కర్తవ్యంగా ‘మిసిమి’ మా గ్రామంలో చదువుకున్న వారితో – మండలంలో ఆసక్తివున్న వారితో చదివించి, మళ్లీ తెచ్చుకుని భద్రపరుచుకుంటున్నాను...” **– వసుమర్తి మురళీకృష్ణ,** అర్తమూరు, బంటుమిల్లి మండలం.

✶ “...‘మిసిమి’ (ఏప్రిల్ 2011) సంచిక 15వ పేజీ ఫోటోలో ‘జముకుల కథ’ చెపుతున్న పట్టంశెట్టి ఉమామహేశ్వరరావు అని రాశారు. ఇది పొరబాటు. జముకుల కథ చెప్పింది మిక్కిలినేని రాధాకృష్ణమూర్తిగారు. పట్టంశెట్టి, మాచినేని అటూ, ఇటూ వుండాలి. అప్పుడు ఆ ప్రదర్శన నేను చూశాను. జముకల కథ విన్నాను. ఆకాశవాణి విజయవాడ కేంద్రంనించి కూడా ఆ కథ ఒకసారి ప్రసారమైంది...” **– చలసాని ప్రసాద్,** విశాఖపట్నం.

అణువణువునా భారతీయత మూర్తీభవించిన

ఆనంద కుమారస్వామి

- కాండ్రేగుల నాగేశ్వర రావు

తాత్వికుడు, చరిత్రకారుడు, బహుభాషావేత్త, చిత్రకారుడు, ఓరియంటల్ కళలపై సాధికారిత కలిగిన ఒక వ్యవస్థ యొక్క మానవరూపం "ఆనంద కెంటిష్ కుమార స్వామి." 20వ శతాబ్దపు ప్రారంభ దశలో భారతీయ కళలు, పశ్చిమ దేశపు కళలకంటే తక్కువ స్థాయివి కలవనే అభిప్రాయం విజ్ఞులనుంచి, పామరుల వరకు ఉండేది. ఆసియా దేశపు కళలు, వాఙ్మయం మిగిలిన దేశాలకంటే ప్రాచీనమైనవని, భిన్నమైనవని, అవి ఒక తాత్విక భావజాలంతో ముడిపడి యున్నాయని, ఐరోపాదేశపు కళలతో వీటిని పోల్చకూడదని, ఒకవేళ పోల్చితే అవి వాటికంటే ప్రమాణాలలో రవ్వంత ఎక్కువేనని పాశ్చాత్యుల అభిప్రాయాలను చీల్చి చెండాడడానికి తన కలాన్ని బాణంగా ఎక్కుపెట్టిన మేధావి కుమారస్వామి. అభిప్రాయాలను ఆవేశపూరితంగా చెప్పటమే కాదు, సోపపత్తికంగా నిరూపించి, ఒక విధంగా చెప్పాలంటే వాళ్ళ కళ్ళు తెరిపించిన వాడతను.

విచిత్రమేమిటంటే ఆయన పదహారణాల భారతీయుడు కాడు, అచ్చంగా ఆసియావాసీ కాడు. పాక్, పశ్చిమల సంగమం వలన జన్మించినవాడు. తల్లి ఎలిజబెత్ క్లే బిబై ఇంగ్లండ్ దేశపు వనిత. తండ్రి ముత్తు కుమారస్వామి ఆగర్భ శ్రీమంతుడు, గొప్ప విద్యావేత్త. భారతీయ వారసత్వం కలిగిన సిలోన్ దేశ నివాసి. 'లింకన్స్ ఇన్' అన్న 'బార్' (లాయర్ల కూటమి)లో తూర్పుదేశంనుంచి ప్రవేశార్హత గలిగినవాడు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వనుంచి 'నైట్ హుడ్'ను పొందిన మొట్టమొదటి ఆసియా దేశపు నివాసి, గ్రీక్, లాటిన్, పాళీ, సంస్కృతం, హిబ్రూ, ఇంగ్లీషు భాషలో నిష్ణాతుడు. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఎందరో ప్రముఖులతని సహవాసీలు. ఈ ప్రతిభావంతుని కుమారునిగా ఆనందకుమారస్వామి ఆగష్టు 22, 1877వ సంత్సరంలో సిలోన్‌లోని కొలంబోలో జన్మించాడు. ముత్తు కుమారస్వామి 43 సంవత్సరాల వయస్సులో అకస్మికంగా మరణించాడు. అప్పటికి ఆనందుని వయస్సు రెండు సంవత్సరాలు. తల్లి ఆనంద్‌ను తీసుకొని ఇంగ్లండ్ చేరుకుంది.

అక్కడ ఆనందు 'గ్లోసెస్టర్‌షైర్' లోని 'వైక్లిఫ్' కాలేజీలో చదివాడు. సైన్స్, భూగర్భశాస్త్రం అభిమాన విషయాలుగా చదువు కొనసాగింది. చదువులో అగ్రగామిగా నిలిచాడు. 23 సంవత్సరాల వయస్సులో భార్యయిన ఎథిల్ మేరీను తీసుకొని సిలోన్ చేరుకున్నాడు. ఆమె గొప్ప ఛాయా గ్రాహకురాలు. ఆనంద్ వ్రాసిన 'మధ్యయుగపు సింహళదేశ కళ' అన్న పుస్తకంలో ఆమె తీసిన ఛాయా చిత్రాలెన్నో వున్నాయి.

ఒక భూగర్భ శాస్త్రజ్ఞునిగా ఆనందకుమారస్వామి సిలోన్ దేశంలో వాడవాడలా కాలినడకన, రెండెడ్లబండిమీద ప్రయాణం చేస్తూ ఖనిజాలపై పరిశోధనలు సాగించాడు. 1904వ సంవత్సరంలో 'థోరియం' 'యురేనియం' కలసిన 'థోరినైట్ అనే కొత్త ఖనిజాన్ని కనుగొన్నాడు. అతని పరిశోధనలకు మెచ్చిన ప్రభుత్వం అతనిని 'మినరలాజికల్ సొసైటీ'కి డైరెక్టరుగా నియమించింది. అతని పరిశోధనలను గుర్తిస్తూ లండన్ యూనివర్సిటీ 1906వ సంవత్సరంలో

డాక్టరేట్ ప్రధానం చేసింది. లండన్ యూనివర్సిటీలో ఈ గౌరవం పొందిన మొదటి వ్యక్తి కుమారస్వామి కావటం విశేషం. గుర్తింపు లభించటంతో అతను మరింతగా పరిశోధనలో నిమగ్నుడైనాడు.

సిలోన్ మినరలాజికల్ సర్వే ద్వారా ఖనిజాలకు సంబంధించిన ఎన్నో శాస్త్రీయ విషయాలను బయటకు తెచ్చాడు. ఈ విస్తృత పరిశోధనలలో దేశమంతా తిరగటంతో దేశంలో ఖనిజ సంపదేకాదు, కళాసంపద కూడా మెండుగా వుందని గ్రహించాడు. క్రమేపీ అటువైపుకు కూడా దృష్టిసారించటం మొదలయింది.

ప్రాచీన శిల్పకళా విశేషాలే కాకుండా, దారిలో కనిపించే కుమ్మరి కుండలు, వడ్రంగి కొయ్య పనితనం, కంసాలిచేతిలో లోహం దిద్దుకుంటున్న రూపాలను నిశితంగా పరిశీలించాడు. ఎన్నో యేండ్లుగా వారసత్వంగా వస్తూ ఎప్పటికప్పుడు కొత్త మెరుగులు దిద్దుకుంటున్న చేతిపనివారల కళావిశేషాల ప్రతిభకు నిరాజనం పట్టాడు. వీటిలో తనకు నచ్చిన వాటిని సేకరించాడు. ఇది ప్రపంచ ప్రజలందరికీ చాటి చెప్పాలని కంకణం కట్టుకున్నాడు.

సిలోన్ ముఖ్యపట్టణమయిన క్యాండీలో ఒక సభలో మాట్లాడుతూ, "రెండువేల సంవత్సరాలనాటి మన కళా ఔన్నత్యం, పశ్చిమదేశాల వ్యాపార ధోరణిలో నాశనమయ్యే ప్రమాదం ముంచుకొస్తుంది. మన కళావారసత్వాన్ని, జాతీయ సంపదను మనం రక్షించుకోవటమే కాదు, వాటిని భావితరాలకు అందజేయవలసిన బాధ్యత మనపై ఉంది. దానికోసం మనం, మన సంప్రదాయ కళలను కాపాడుతూ వచ్చిన చేతివృత్తులపైన ఆదరణ చూపవలసి ఉంది" అంటూ ఉద్ఘాటించాడు.

చిన్నతనం నుండే పాశ్చాత్య జీవనసరళిలో పెరిగిన ఆనందుడు, తన పితృదేశపు సంప్రదాయాన్ని అర్థంచేసుకుని, ఆనాటి పాశ్చాత్య వ్యామోహాన్ని ఖండిస్తూ, 'సిలోన్ జాతీయ వాదంగా' ఒక దానిని తెరపైకి తెస్తూ "సిలోన్ సోషల్ రిఫారమ్ సొసైటి" ని ప్రారంభించాడు. దానికి అణుగుణంగా వుండేలా "సిలోన్ నేషనల్ రివ్యూ" పేరుతో ఒక పత్రికను నడిపాడు. ప్రారంభ సంచికలోని మొదటి వ్యాసంలో హస్తకళల ప్రాముఖ్యాన్ని, అది ఎదుర్కుంటున్న పారిశ్రామికీకరణను ఖండించాడు. సామాన్య మానవునిలో సహితం, ఆలోచనలు

రవీంద్రునితో ఆనంద కుమారస్వామి

రేకెత్తించే విధంగా రచనలు చేశాడు. ఒక విధంగా జాతీయ భావాలను, ప్రజలలో స్తబ్దంగావున్న జాతీయ గౌరవాన్ని తట్టిలేపాడు. ప్రపంచమంతా ఒక్కసారి ఉలిక్కిపడేలా చేశాడు.

1907వ సంవత్సరంలో ఇంగ్లండ్ వచ్చాడు. 'బ్రాడ్ కాంప్‌డిన్' అనే చోట ఒక భవనాన్ని కొనుగోలు చేశాడు. ఇది షేక్స్‌పియర్ స్వస్థలమైన Staford - on - Avon కు అతి చేరువలో ఉంది. విలియమ్ మోరిస్ అనబడే ఒక వృత్తి కళాకారుని నుంచి ఒక పాత అచ్చుయంత్రాన్ని కొనుగోలు చేశాడు. చేతితో పనిచేసే ఈ యంత్రంతో 425 కాపీలతో "మిడీవల్ సింహలీష్ ఆర్టు" అన్న పుస్తకాన్ని రంగులలో ముద్రించి ప్రపంచానికి చూపాడు. 1908లో ప్రచురించబడ్డ ఈ పుస్తకంలో సింహళ దేశీయులకు సొంతమైన డిజైన్, ఆభరణాలు మొదలగు వాటినే కాక అక్కడ తయారయ్యే నాగలి, వ్యవసాయపు పరికరాలు, చేతివృత్తులవారు ఉపయోగించే పనిముట్లను కూడా కళాకృతిగా చూపించాడు. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పేరు గాంచిన ఇదే పుస్తకాన్ని సిలోన్ స్వతంత్ర దేశంగా ఆవిర్భవించిన తరువాత (1948) దాన్ని యథావిధిగా ఉన్నది ఉన్నట్లుగా నకలు చేసి తిరిగి ప్రచురించి ఆనంద కుమారస్వామికి నివాళులర్పించింది ఆ ప్రభుత్వం. ఇంగ్లాండులో నివసిస్తూ మధ్య మధ్యలో భారతదేశం వచ్చి విస్తృతంగా ఆనాటి భారతదేశపు మారుమూలలకు ప్రయాణించాడు. తన కంటికింపుగా కనిపించిన ప్రతి కళాత్మక

వస్తువునూ సేకరించాడు. ఆ రోజులలో ఐరోపా కళా విమర్శకులుగా ప్రఖ్యాతిగాంచిన జాన్ రస్కిన్, జాన్ బర్డ్ ఉడ్, విన్సెంట్ స్మిత్ లాంటి ఎందరో భారతీయ సంప్రదాయ కళలను కించపరుస్తూ వ్యాసాలు వ్రాసేవారు. వాస్తుశిల్పి చిత్రకారునిగా పేరుగాంచిన ఫెర్గుసన్ ఇంకొక అడుగు ముందుకువేసి, "ఇండియా వంటి పేద దేశం నుండి గొప్పకళ ఎలా ఉద్భవిస్తుంది? భారతీయకళ గ్రీసు, రోమన్ దేశపు కళాసంపద ముందు నిలువలేదు" అంటూ హేళన చేశాడు. ఇదే భావాలు సర్వత్రావ్యాపించి ఉండేవి. అన్నిటికంటే విషాదకరమైన విషయమేమిటంటే విద్యాధికులయిన భారతీయులు మౌనంగా ఈ విమర్శలను అంగీకరించేవారు తప్ప, సాంప్రదాయ కళలను విశ్లేషించి వాటి ఔన్నత్యానికి గుర్తింపు తెచ్చే స్థాయికి ప్రయత్నించేవారు కాదు. ఈ విమర్శలకు ప్రతివిమర్శ చేస్తూ, విషయాలను విశదపరుస్తూ ఆనంద కుమారస్వామి ఆనాటి కళా విమర్శకునిగా విప్లవశంఖం పూరించాడనే చెప్పవచ్చు.

ఆనంద కుమారస్వామి 1909వ సంవత్సరంలో బెనారస్ వచ్చి కొన్ని వారాలపాటు అక్కడే వుండిపోయాడు. ఒకప్పుడు మహారాష్ట్రకు గవర్నరుగా పనిచేసిన ఎస్. ప్రకాష్ బెనారస్‌లో వుండేవాడు. "అప్పుడు మా ఇంట్లో వున్న అనేక ప్రాచీన చిత్రాలు, వస్తువులు, గృహోపకరణ సామగ్రిని చూసి, వాటి గొప్పదనాన్ని కుమారస్వామి విడమరచి చెప్పేంత వరకూ అవి అంత గొప్పవని మాకు తెలియదు. మాకేకాదు, చాలామందికి తెలియదు. ఒక విధమైన భారతీయ కళాపునర్వికాసానికాయన దోహదంచేశాడు" అని పేర్కొన్నారు.

బెనారస్ నుంచి కలకత్తా వెళ్ళి అక్కడ ఠాగూరు కుటుంబానికి ఆంతరంగిక మిత్రుడయినాడు. అప్పుడు కలకత్తాలోని ఠాగూరు ఇల్లయిన 'జోరాసాంకీ'లో ఆయన నివాసం. జాతీయోద్యమం ఉవ్వెత్తున సాగుతున్న రోజులవి. దానిలో తాను కూడా పాలుపంచుకున్నాడు. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యంతో పాటు సామాజిక స్వతంత్ర్యంకూడా రావాలని అవి మానవ మనుగడకు అత్యవసరమని బెంగాలు ప్రాంతమంతా పయనించి ఉపన్యాసాలిచ్చారు. ఠాగూరు రచనలను సింహళీ భాషలోకి అనువాదం చేశాడు. మొదటి భార్య మరణానంతరం మరోకామెను వివాహం చేసుకున్నాడు. ఆమెకూడా బ్రిటీష్ వనితే, పేరు ఎలైస్ ఆ పేరును రతన్ (వజ్రం) దేవిగా మార్చాడు. ఆమె పట్టుబట్టి భారతీయ శాస్త్రీయ సంగీతాన్ని అభ్యసించింది. ఠాగూర్ ఆమె గానానికి ముగ్ధుడైనాడు. 1910వ సంవత్సరంలో బెంగాలు ప్రాంతమంతా పర్యటించాడు. ఎన్నో చిత్రాలను, లోహపు విగ్రహాలను సేకరించారు. ఏ పట్టణానికి వెళ్ళినా, పల్లెకు వెళ్ళినా ఆయన తన ఉపన్యాసాలతో విద్యాధికులయిన భారతీయ యువకులను ఆకట్టుకుంటుండే వారు. అనేకమంది విద్యార్థులు ఆయనపట్ల ఆరాధనాభావంతో ఉండేవారు.

ఆయన తాను సేకరించిన అపురూప వస్తువులు ఉంచడానికి మ్యూజియం నిర్మించాలనుకున్నాడు. దానికోసం

ఆనందుని రెండవ భార్య రతన్‌దేవి (ఎలైస్)

డబ్బు సేకరించే పనిలో పడ్డాడు. ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తులు చేశాడు. అనేకమంది జమీందారులకు, ఉన్నత కుటుంబీకులకు ఆర్థిక సహాయం చేయమంటూ ఉత్తరాలు వ్రాశాడు. ఎక్కడ నుంచీ స్పందన పెద్దగా రాలేదు. చివరకు బెనారస్ హిందూ విశ్వ విద్యాలయాన్ని ఆశ్రయించాడు. అక్కడ తనను ఓరియంటల్ ఆర్ట్‌లో ఉపన్యాసకునిగా చేర్చుకోమని అభ్యర్థించాడు. అప్పటికి కొంతకాలం క్రితమే ఆ విశ్వ విద్యాలయం ప్రారంభంకావటంతో, ఆర్థికవనరుల కొరతతో ఆనందుని అభ్యర్థనను అంగీకరించ లేకపోయారు. ఒక కళాయజ్ఞం మధ్యలోనే ఆగిపోయింది.

నిరాశ, నిస్పృహలు తెలియని కుమారస్వామి తన అన్వేషణను అంతటితో ఆపలేదు. ఉత్తర భారతదేశంలోని పశ్చిమ ప్రాంతంలో ప్రయాణం చేశాడు. కాంగ్రా, పహాడీ చిత్రాలను సేకరించాడు. రాజస్థానీ, మొఘలాయి చిత్రాలు చూడడానికి ఒకేరకంగా ఉంటాయి. వాటి మధ్యనున్న సామ్యాలను, సూక్ష్మమైన బేధాలను ఉదాహరణలతో వివరణలనిస్తూ ఇంగ్లండ్ నుంచి ప్రచురింపబడుతున్న బెర్లింగటన్ మాసపత్రికలో వ్యాసాలు వ్రాశాడు. ఇది అతని కీర్తి కిరీటంలో మరో కలికితురాయిగా నిల్చింది.

మధ్యయుగపు కాలంలో, సింహళి దేశంలో బుద్ధుని విగ్రహం ఏ విధంగా క్రమగతిలో రూపుదిద్దుకొందో వివరిస్తూ వ్రాసిన వ్యాసానికి ముగ్ధులైన పాశ్చాత్యులు 'Ananda Kumara Swamy is an outstanding scholar in Asian Art' అని పేర్కొన్నారు. పై రెండు విషయాలపై అంతకు ముందెవరూ ఇటువంటి పరిశోధనలు చేయలేదు, అసలు ఎవరికీ అటువంటి ఆలోచన రాలేదు. 1912 వేసవిలో తిరిగి ఇంగ్లాండు చేరుకున్నాడు. భారతదేశంలో తాను జరిపిన సుదీర్ఘయాత్రా విషయాలను సంగ్రహపరుస్తూ 'Arts and Crafts of India and Cylon', 'Myths of the Hindus and the Buddhists' అనే మరో రెండు పుస్తకాలను ప్రచురించాడు. కొలంబో మ్యూజియమ్‌కు 'సింహళదేశపు లోహ విగ్రహాలు' అనే విషయంపై మోనోగ్రాఫ్ వ్రాశాడు.

నిష్పక్షపాతమైన అతని దృష్టికోణం ఎందరో పాశ్చాత్యుల నాకర్షించింది అతని స్నేహంకోసం అర్రులు చాపిన తెల్లదొరలెందరో! ఆ జాబితాలో ప్రఖ్యాత మనస్తత్వవేత్త యుంగ్ (Yung) నుంచి ప్రముఖ నృత్యకళాకారిణి ఇసదోరా డంకన్ వరకూ ఉన్నారు. ప్రముఖ అమెరికన్ చిత్రకారుడయిన Eric Grill ఆనందుని గురించి చెబుతూ, "నాకు తెలిసినంత వరకూ, ప్రస్తుతం జీవిస్తున్న వారిలో 'కళ', 'జీవితం','మతం' మొదలైన వాటిలోని సత్యాన్ని నిగ్గు తేల్చగలిగినవాడు కుమారస్వామి మాత్రమే" నన్నాడు.

'ఆసియాఖండపు కళకు సంబంధించి ఏ విషయమైనా తెలుసుకోవాలంటే ఆనంద కుమారస్వామిని అడగవలసినదే' అన్నట్లుగా కళా విమర్శనారంగంలో ఒక నానుడిని సృష్టించాడు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రఖ్యాతిగాంచిన అన్ని విశ్వవిద్యాలయాలలోనూ ఆయన ప్రసంగించాడు. ప్రతిచోట విద్యార్థులే కాదు, సామాన్య ప్రజలు కూడా పెద్ద సంఖ్యలో అతన్ని కలవడానికి, అతని ఉపన్యాసం వినడానికి హాజరయ్యేవారు. ఇంత పేరు సాధించినా భారతదేశంలో తలపెట్టిన మ్యూజియమ్ నిర్మాణ పనులు మాత్రం ఒక్క అంగుళం కూడా ముందుకుసాగలేదు.

1916వ సంవత్సరంలో అమెరికన్ బోస్టన్ యూనివర్శిటీకి ట్రస్టీగానున్న డాక్టర్ డెమ్మన్ డబ్ల్యూ రాస్ బోస్టన్‌లో మ్యూజియంను ఆయన కోరినట్లే నిర్మించడానికి, దానికి అవసరమయ్యే అన్ని ఖర్చులూ తామే భరిస్తామంటూ ఆయనను ఆహ్వానించారు. మరోగత్యంతరం లేక ఆయన దానికి తలవొగ్గాడు. ఒక గొప్ప కళాసంపద ఆసియాఖండం విడచి అమెరికా తరలిపోయింది. ఆ మ్యూజియంను "Indian and Mohammadan Art at Boston" అని పిలుస్తారు. దానికి ఆయనను కళారక్షకునిగా ఉండవలసినదిగా కోరారు. దానికి ఆయన అంగీకరించారు. ఇది గొప్ప సాంస్కృతిక విప్లవానికి దారి తీస్తుందని మొదట్లో ఎవరూ ఊహించలేదు. రాస్ ఆనందుల కలయికతో ఆసియా కళల గురించి, ఆనందుని ప్రతిభాపాటవాల గురించి అమెరికన్ ప్రజలు తెలుసుకోగలిగారు.

బోస్టన్ మ్యూజియమ్‌కు దగ్గరలోనున్న 'మయినో ఉడ్స్' అన్న అరణ్యప్రాంతంలో ఒక చెక్క గృహాన్ని నిర్మించుకుని అక్కడి పరిసరాలను ఆస్వాదిస్తూ జీవించసాగాడు. ఆయనకు ఎన్నో అభిరుచులు ఉండేవి. చేపలు పట్టడం ఆయన ఇష్టమైన హాబీలలో ఒకటి. ఆయన ఇల్లు ఒక సాంస్కృతిక దేవాలయంగా ఉండేది. నిత్యం సందర్శకులతో, అధ్యాపకులతో, విద్యార్థులతో కిటకిటలాడేది. విజ్ఞానంలోని ఎన్నో ప్రక్రియలు ఒక్కచోట కేంద్రీకృతమైనట్లుగా అనిపించేది. ఆయనపై ఎన్నో 'Anec dotes' ప్రచారంలోకి వచ్చాయి. అందరూ మృతభాషని

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/kbook.php?id=197